

Kutsuvan työn polku Omahoitovalmennus-toiminnassa

VTKL

ASKELEET KUTSUVAN TYÖN POLULLA

Miten tavoitamme äskettäin muisti- diagnoosin saaneet ja heidän puolisonsa Omahoitovalmennus-toiminnassa?

Etenevä muistisairaus on kansantauti, johon sairastuu vuosittain noin 14 500 henkilöä. Omahoitovalmennus-toiminta tukee iäkkäitä pariskuntia, joiden elämää muistisairaus koskettaa. Toiminta perustuu tutkittuun tietoon ja Käypä hoito -suositukseen.

Omahoitovalmennus-ryhmän kantavia voimia ovat vertaistuki, huumori sekä jaetut kokemukset. Turvallisessa ryhmässä voi tuulettaa ajatuksia sekä tunnistaa, löytää ja vahvistaa voimavaroja tulevaisuuteen.

Koulutuksessa mukana oleva ohjaajatiimi tekee Omahoitovalmennus-toiminnan alkuvaiheessa määritietoista etsivää, löytävää ja kutsuvaa työtä kootakseen Omahoitovalmennus-ryhmän. Työ ryhmän kokoamiseksi ja käynnistämiseksi muistuttaa polkua, jossa jokainen havainto ja askel ovat yhtä tärkeitä.

Tässä oppaassa tarkastellaan, minkälaisia askelia kutsuvan työn polulla voi ottaa, ja minkälaisia näkökulmia polkua kulkiessa saattaa tulla vastaan. Omahaitovalmennus-ohjaajien yhteistyö on avainasemassa, kun ryhmää kootaan.

Ajatusta ja asennetta kutsuvaan työhön

Pohtikaa ensin kohderyhmää – iäkkäitä pariskuntia, joista toinen on äskettäin sairastunut varhaisessa vaiheessa olevaan muistisairauteen. Oma tai puolison sairastuminen saattaa herättää ristiriitaisia tunteita ja huolta tulevaisuudesta. Elämän käännekohdassa arki ja parisuhde saattavat muuttua. Muutoksesta keskusteleminen sekä tiedon ja tuen tarpeiden täyttäminen helpottavat sopeutumista.

Pariskunnat elävät herkkää elämänvaihetta, joten kutsuvassa työssä ohjaajatiimiltä tarvitaan

arvostavaa asennetta. Kohtaamisissa tärkeintä on kuunteleminen, kiireettömyys ja lämmin läsnäolo.

Aikaa ja apua kutsuvaan työhön

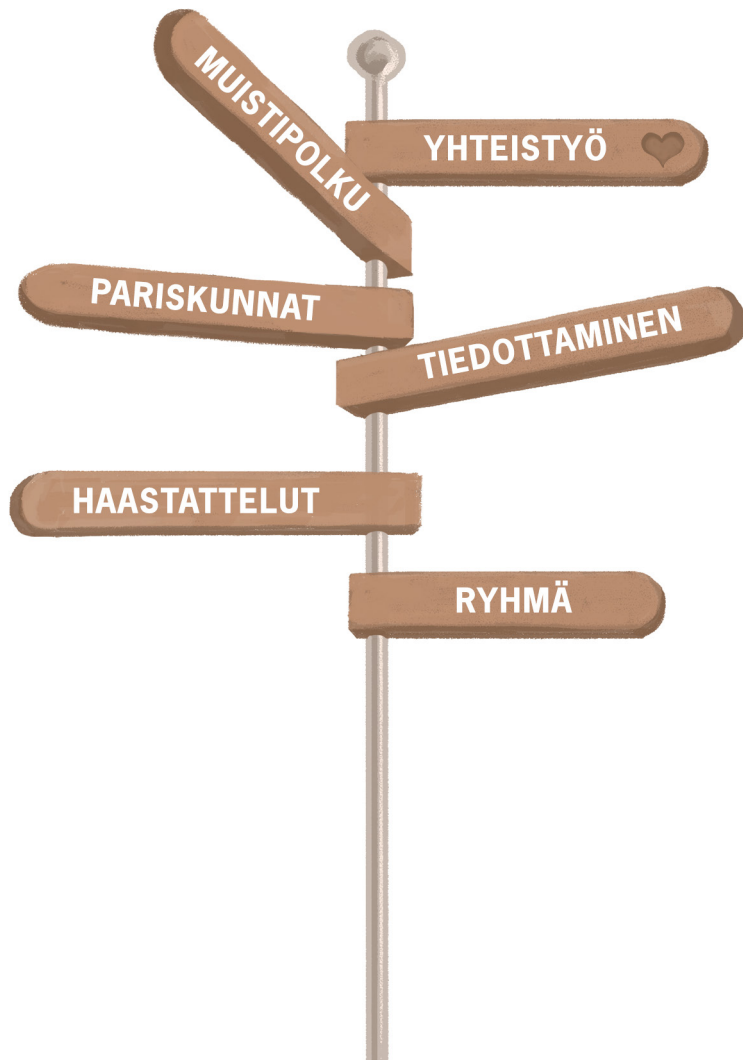
Joskus Omahaitovalmennus-ryhmäläiset löytyvät kuin itsestään. Toisinaan kutsuvan työn askeleet vievät aikaa. Ajan käyttäminen ja huolellinen ryhmän kokoaminen kannattavat. Voimavaralähtöinen ja lämminhenkinen Omahaitovalmennus-ryhmä on työn palkkioista parhain.

Toivomme, että tämä opas auttaa löytämään osallistujia Omahaitovalmennus-ryhmiin.

Lämpimin terveisin,

**Vanhustyön keskusliiton
Omahaitovalmennus-toiminta**

Kutsuvan työn tienviitat

- 1 Yhteistyön käynnistäminen ohjaajatiimin ja taustatahojen kesken
- 2 Paikallisen muistipolun kartoittaminen
- 3 Pariskuntien tavoittaminen yhteistyöverkoston kautta
- 4 Alkavasta ryhmästä tiedottaminen eri kanavia hyödyntäen
- 5 Voimavaralähtöiset haastattelut ennen Omahoitovalmennus-ryhmän alkamista
- 6 Omahoitovalmennus-ryhmän kokoaminen ja suunnitteleminen

Yhteistyön käynnistäminen ohjaajatiimin ja taustatahojen kesken

- Pohtikaa yhdessä ohjaajatiimin ja taustatahojen kanssa oman paikkakuntanne muistiystävällisyyttä ja muistipalveluja.
- Miten saatte arvostavan asenteen välittymään, kun kohtaatte muistisairaana iäkkään ihmisen ja hänen puolisonsa?
- Minkälaiset resurssit teillä on ryhmäläisten etsimiseen? Entä ryhmän suunnitteluun ja ohjaamiseen?

Paikallisen muistipolun kartoittaminen

- Kartoittakaa, missä voitte kohdata mahdollisia ryhmäläisiä
- Päätäkää missä ryhmä kokoontuu ja pohtikaa miltä alueelta ryhmään sujuvasti pääsee?

- Ottakaa selvää, ketkä alueelliset yhteistyökumppanit kohtaavat mahdollisia ryhmäläisiä ja voisivat toimia apunanne.
- Millaisia viestinnän keinoja voitte käyttää?
- Voitte tarvittaessa pyytää esitteitä ja tiedotepohjia alueohjaajalta.

Pariskuntien tavoittaminen yhteistyöverkoston kautta

- Yhteys paikalliseen muistipoliklinikkaan tai geriatrian poliklinikkaan on tärkeä. Olkaa yhteydessä esimerkiksi muistihoitajiin ja sopikaa tapaaminen heidän kanssaan.
- Ensitetiotoillat ja muut muistiaiheiset info-tilaisuudet ovat hyviä paikkoja kertoa alkavasta ryhmästä.
- Sopikaa tapaaminen alueella muistityötä tekevien toimijoiden kanssa, esimerkiksi muisti- ja omaishoitajajärjestöt, seurakunta.
- Kertokaa Omahoitovalmennus-toiminnasta yhteistyöverkostoille.

4

Alkavasta ryhmästä tiedottaminen eri kanavia hyödyntäen

- Välittäkää alkavan ryhmän tiedot alueohjaajalle.
- Kaikkein tärkeintä on henkilökohtainen yhteydenotto.
- Levittäkää tietoa alkavasta ryhmästä. Voitte hyödyntää sähköposteja, kirjeitä, puheluita, esitteitä, sosiaalista mediaa, nettisivuja ja ilmoitustauluja.
- Muistakaa, että usein parhaita viestinviejiä ovat iäkkäät ihmiset itse ja Oma-hoitovalmennus-ryhmiin osallistuneet pariskunnat.
- Terveyskeskusten, kotihoidon, seurakunnan, järjestöjen ja kuntien työntekijät, sekä palvelutalot ja yritykset (taksit, parturit, apteekit, siivouspalvelut) ovat hyviä tiedon välittäjiä.

- Pyytäkää paikallislehteä tai -radiota tekemään juttu alkavasta ryhmästä. Hyödyntäkää lehtien menovinkki-palstat. Voitte tarvittaessa pyytää alueohjaajalta neuvoja tiedottamiseen ja mediayhteyksiin liittyen.
- Miettikää, miten asiasta kiinnostuneet tavoittavat teidät parhaiten ja tulevat kiireettömästi kohdatuiksi.

5

Voimavaralähtöiset haastattelut ennen Oma-hoitovalmennus-ryhmän alkamista

- Sopikaa haastattelut ryhmästä kiinnostuneiden pariskuntien kanssa. Varmistakaa ajankohta ja paikka. Antakaa heille aikaa miettiä osallistumista.
- Valmistautukaa haastatteluihin huolellisesti etukäteen.

- Kertokaa keitä ja mistä organisaatiosta olette ja millä asialla. Kertokaa selkeästi Omahaitovalmennus-ryhmän tavoitteista ja käytännön toteutuksesta.
- Keskustelkaa pariskuntien kanssa heidän elämäntilanteestaan, mitä he toivovat, odottavat ja kaipaavat. Ottakaa heille tärkeät asiat ja muistisairaus rohkeasti puheeksi.
- Varatkaa haastattelutilanteisiin tarpeeksi aikaa. Olkaa läsnä, kohdatkaa osallistujat kiireettä, kuunnellen ja ymmärtäen.
- Huomioikaa vaitiolovelvollisuus ja yksilön tietosuojat!

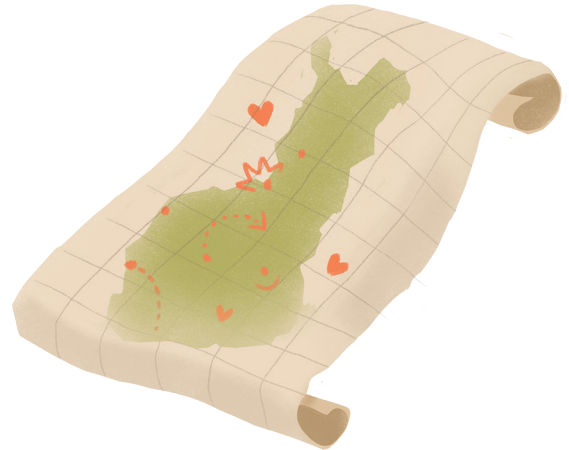
ohjaajatiimin yhteiseen keskusteluun, reflektioon ja ajatusten tuulettamiseen ennen ja jälkeen ryhmän.

- Suunnitelkaa ensimmäinen ryhmäkerta huolellisesti haastattelujen pohjalta. Seuraavia ryhmäkertoja voitte suunnitella tarkemmin vasta sitten, kun tiedätte pariskuntien toiveet ja voimavarat.
- Kun ohjattu ryhmäprosessi etenee, vetäytykää ohjaajan rooleista ja tukekaa siten ryhmän itsenäistymistä ja omatoimisuutta.

6

Omahoitovalmennus-ryhmän kokoaminen ja suunnitleminen

- Kootkaa haastattelujen jälkeen korkeintaan kymmenen pariskunnan ryhmä, ja tiedottakaa heille selkeästi ryhmän alkamisaika ja -paikka. Olkaa tavoitettavissa!
- Varatkaa riittävästi aikaa ohjaajaparien ja

Ota rohkeasti yhteyttä Omahoito- valmennus-toimintaan ja kutsuvan työn askeleisiin liittyen!

POHJOIS-SUOMI, LAPPI JA ITÄ-SUOMI

Merja Kahilainen
alueohjaaja
050 568 1107
merja.kahilainen@vtkl.fi
@KahilainenMerja

ETELÄ-SUOMI, LÄNSI- JA SISÄ-SUOMI SEKÄ LOUNAIS-SUOMI

Laura Rautiainen
alueohjaaja
050 317 2562
laura.rautiainen@vtkl.fi
@RautiainenLaura

omahoitovalmennus@vtkl.fi
www.vtkl.fi/omahoitovalmennus
#omahoitovalmennus

TOIMINNASTA VASTAA:

Laura Rautiainen,
vastaava alueohjaaja
050 317 2562
laura.rautiainen@vtkl.fi

Oppaan julkaisija:
Vanhustyön keskusliitto 2021, 2023
Tekstit: Laura Rautiainen,
Anu Jansson ja Marjo Pääkkö
Kuvitus: Titta Lindström
Taitto: Kirsi Alastalo

Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

Malmin kauppatie 26
00700 Helsinki
Puh. 09 350 8600
info@vtkl.fi
vtkl.fi